

De Nederlanden 'extra muros', Jaarboek 26, Ieper-Mijdrecht, vereniging/stichting Zannekin, 2004, 208 pp., ill., ISBN 90-71326-21-7 | Het jaarboek *De Nederlanden 'extra muros'* bevat een interessante reeks bijdragen waarbij de Middeleeuwen uitvoerig aan bod komen. Allereerst in een bijdrage van Erik Martens over hanzesteden in Vlaanderen, Frans-Vlaanderen, Brabant en Noord-Frankrijk. Het gaat om de zogenaamde Vlaamse Hanze van Londen (tweede helft dertiende eeuw), met o.a. Ieper en Brugge en de Hanze van de XVII steden (1225-1300), in het bijzonder gericht op de handel met Frankrijk. De volgende bijdragen van respectievelijk Joris De Sutter en Jan van Tongeren zijn gewijd aan de slag bij de Pevelenberg (1304). De eerste gaat in op de militaire aspecten en de tweede besteedt aandacht aan de gebeurtenissen in de Noordelijke Nederlanden in die tijd.

De oostzijde van ons taalgebied staat centraal in een bijdrage van Wim van Heugten over drukkers die vanwege de inquisitie uit de Zuidelijke Nederlanden gevlucht waren. Het gaat hier om de doopsgezinde Nicolaes Biestkens van Diest. Hij werkte in Groessen in de Liemers (nu niet meer behorend tot het Kleefse, maar een deel van de Nederlandse provincie Gelderland).

Pieter Jan Verstraete vervolgt zijn reeks Friese taalnationalisten met een schets van Rintsje Piter Sybesma (1894-1975), een dichtende dierenarts, die in de jaren dertig koos voor het 'faksisme' (Fries voor fascisme).

Marten Heida laat ons naar aanleiding van een bijdrage van Andrea Teebken

in het *Emdener Jahrbuch 2001* zien hoe de *Reformierte Kirche* (calvinistisch) in Oost-Friesland tot ver in de negentiende eeuw weerstand bood aan de invoering van het Hoog-Duits en vasthield aan het gebruik van het Nederlands in de eredienst en andere kerkelijke activiteiten. De motieven waren in de eerste plaats de traditie en het bewaren van de zuivere leer. Daarbij kwam de overtuiging dat de geloofsverkondiging alleen via de Nederlandse taal goed kon overkomen. Verder bleef door de handhaving van het Nederlands de afstand tegenover de lutherse kerk beter bewaard. Typisch nationalistische of separatistische motieven hebben volgens Teebken bij dit taalverzet geen rol gespeeld.

Het deel sluit af met een tweede overzicht van Nederlandstalige aanduidingen op informatieborden in de Franse Westhoek en een uitvoerige kroniek, waarin een in memoriam gewijd is aan de vroegere *Wt*-redactiesecretaris Gilbert De Smet.

[PIETER VAN HEES]